

COLONIILE GERMANE ÎN SUDUL BASARABIEI (1880-1940). JUDEȚUL CAHUL

Viorica OLTEANU

Teritoriul Basarabiei, pe parcursul sec. al XVIII-lea – începutul sec. al XIX-lea, poate fi definit ca o zonă de contacte interetnice, care, în dezvoltarea sa istorică, a fost legată de evenimente asociate cu schimbări fundamentale în structura etnică a populației din această zonă. Înțelegând că Basarabia are o poziție favorabilă din punct de vedere strategic, guvernul țarist a căutat să ia măsuri suplimentare pentru a crea în această regiune o situație mai stabilă. Cu scopul de a-și constitui o bază socială trainică, el a inițiat o amplă acțiune de colonizare, cu o populație alogenă germană.

Primii coloniști germani au întemeiat și primele localități – Tarutino (1814), Kațbach, Krasninskaia, Kulm, Maloiaroslaveț I și II, Teplitz, Fershampenuaz I și II, Berezina, Borodino, Brien, Leipzig, Kleastiț și Paris. Coloniștii s-au bucurat de libertatea de a construi biserici, de a angaja clerici și a practica fără îngrădiri propria lor religie, de recrutare și încartuire militară. Acești coloniști au adus metode și tehnici agricole moderne, rase superioare de animale, o seriozitate și o ordine exemplare.

Slăbiți de călătoria extenuantă și condițiile de viață mizerabilă, aproape o treime din coloniști au murit imediat după sosire sau în prima iarnă. În prima perioadă a așezării coloniștilor, epidemiile, cum ar fi ciuma și holera, virușii animalelor, invaziile de lăcuste și recoltele slabe, precum și consecințele grave ale războiului distrugau micile succese ale coloniștilor obținute cu atâta greu.

În continuare, vom prezenta coloniile germane care au fost întemeiate în sudul Basarabiei, și anume, pe cele din fostul județ Cahul, precum:

Aldendorf (Albota de Sus și Albota de Jos), r-nul Taraclia, Alexandrești (com. Burlacu), Alexanderfeld, Aichendorf (sat. Doina), r-nul Cahul.

1. *Colonia germană Aldendorf (Albota de Sus și Albota de Jos)*

Conform datelor din Arhivele germane, satul Albota ca colonie germană a fost înființat în anul 1880. Întemeietorii coloniei germane erau veniți din regiunea Wuttemberg. Denumirea de „Albota” – tradusă din limba latină-turcească înseamnă „cal alb”. Proprietarul Albotei, Edelman Shlinger în anul 1880 a vândut pământurile Albotei nemților, care au întemeiat aici colonia dată. Majoritatea populației din Albota erau creștini, ocupându-se cu diferite ocupații: cizmari - 3, lemnari - 2, fierar - 1, șelar - 1, care confecționa și pentru cai, vizitii - 7, iar restul lucrau pământul. O parte din obște serveau populația: o moară și 3 vânzători.

În Albota ei au crescut vaci, oi, și în special cai; meșteșugăritul de asemenea era important. Se pregătea cărămida arsă, coloniștii au adus cu ei forme pentru confecționarea cărămizii, țigla de tipul „albină”, „leu”, „inimă”. Cu privire la îmbrăcăminte, bărbații purtau hainele de stil european, și anume: cămăși, de tipul bluzelor, cu guler drept și înalt, pantaloni scurți și ciorapi lungi, pălărie, palton de stofă, pantaloni lungi, căciulă cu marginile largi. Femeile purtau rochii simple de stambă, legau șorțurile, eșarfă, șaluri de lână, palton scurt în formă de jachetă.

2. *Colonia germană Alexandrești/Alexandrovca Nemțească (com. Burlacu)*

Denumirea satului Burlacu a fost schimbată în Alexandrești. Conform datelor oficiale, Alexandrești a fost întemeiată la 2 septembrie 1908, fiind confirmat de o serie de documente. Astfel, în anul 1907 reprezentanții coloniilor germane din județul Akkerman: Neu-Elft, Wittemberg, Alt-Posttal, Mansburg și Benkendorf au cumpărat de la moșierul local Abatschi Alexandrov 2.555 hectare de teren, proprietate funciară de pe moșia satului Burlacu din care: 87% teren arabil, 8%- pădure, 5% - vii și 1.680 m.p. vatra satului. La 2 septembrie 1908, la Burlacu au venit primele patru familii din localitățile menționate mai sus.

În anul 1925, colonia germană avea 429 de locuitori, școală primară, cooperativă economică „Alexandrești”, mori, fierării, tâmplării, băcănii, iar în anul 1.930 avea 718 locuitori, dintre care 600 de germani, 114 români, 1 rus, 1 bulgar și 2 evrei. Etnicii germani aveau grijă și de biserică, și de școală.

3. *Colonia germană Alexanderfeld (Alexandru cel Bun)*

Colonia Alexanderfeld a fost întemeiată în anul 1908 de către coloniștii germani, venind din următoarele localități: Dennewitz, Fer-Shopnuas, Paris și din alte localități, care în anul 1.907 au cumpărat de la aristocrata Garting Elizaveta Nicolae, o proprietate de stepă pustie – 2.683 de desetine. Germanii

au construit casele nu haotic, nu cum le-a ieșit, dar au folosit tehnologii în planul planificării și construirea punctelor de sat. Lungimea străzii era de 1 milă, dar lățimea de 15 stânjeni. Strada centrală era de tip bulevard, cu un parc în mijloc, ceea ce împărțea satul în două coloane. Lățimea unei ogrăzi era de 20 de stânjeni, iar lungimea 120 de stânjeni. Astfel o ogradă și o stradă cuprindeau o desetină întreagă. La sudul coloniei se află o moară, construită în anul 1913.

4. *Aichendorf (satul Doina)*

Din lista celor 128 de colonii-fiice făcea parte și satul Doina, numit de germani „Aichendorf” (pădure de stejar). În data de 4 aprilie 1908, a fost luată hotărârea să se construiască satul într-o pădure. S-au început cele mai grele munci de a despica pădurile forestiere. Satul a început să fie construit în jurul a doi copaci de stejari, care sunt și astăzi prezenți în centrul satului, exprimând de altfel elementul principal al culturii acestui sat.

În 1922, localitatea avea 88 de case, în care trăiau 222 de persoane. Conform datelor statistice, în anul 1930 aici erau deja 555 de locuitori, dintre care 493 – germani, 25 – moldoveni, restul erau de naționalitate greacă, rusă etc. Satul avea din 1923 biserică lutherană, frecventată de etnicii germani. În luna septembrie 1908, a fost numit primul profesor, care avea menirea de a-i învăța pe copii alfabetizarea și elemente simple ale matematicii.

Analizând și prelucrând materialul documentar arhivistic și istoriografic, pot fi trase o serie de concluzii. Astfel examinând datele statistice, afirmăm că referindu-ne la comunitățile germane din Basarabia, cea din fostul județ Cahul, pe tot parcursul perioadei analizate, a fost una din cele mai numeroase în Basarabia. Se poate de constatat o creștere continuă a acesteia începând cu sec. XIX și până la evacuarea forțată a coloniștilor germani în anul 1940.

Bibliografie:

- Moraru, A. *Istoria românilor. Basarabia și Transnistria*. Chișinău, 1995.
Ciobanu, Șt. *Basarabia. Monografie*, Editura: Universitas. Chișinău, 1993.
Șișcanu, I. *Împotmolii în tranziție*, Editura: Civitas, Chișinău. 1999.
Кабузан, В. *Народонаселение Бессарабской области и левобережных районов приднестровия*. Кишинев, 1974.

Recomandat
Ion GHELEȚCHI, dr., conf. univ.